

- Vztah ObchZ a ObčZ
- Úvod do studia obchodních závazků
- Druhy obchodů

J. Kožiak

Závazky obecně

Závazkový vztah - je vztah, ve kterém věřiteli vzniká právo na plnění a dlužníkovi vzniká povinnost splnit závazek

Druhy závazků

- Ze zákona
- Z právního úkonu (smlouva)
- Z dalších právních skutečností – např. rozhodnutí státního orgánu

Obchodní závazky

- Obchodní závazkový vztah
  - Obtížně definovatelné, pragmatické hledisko
- Charakteristické rysy
  - Právní vztah
  - Soukromoprávní povaha
  - Obligační charakter
  - Specifické subjekty a/nebo specifický obsah

Vztah OZ a ObchZ

- Obecně zpravidla specialita ObchZ
- Závazkové vztahy – je třeba určit na základě dalších skutečností – typ závazku, postavení smluvních stran

Druhy obchodních závazků

- Obligatorní obchody
  - Typové obchody (absolutní?)
  - Relativní obchody
  - Kombinované obchody
- Fakultativní obchody
- Absolutní neobchody

Relativní obchody

- § 261 odst. 1
  - Závazkové vztahy mezi podnikateli navzájem
  - je-li při jejich vzniku zřejmé, že se týkají jejich podnikatelské činnosti

Relativní obchody

- § 261 odst. 2
  - Závazkové vztahy mezi podnikateli
  - Při jejich podnikatelské činnosti
  - a státem, územně samosprávnými jednotkami nebo nepodnikatelskými státními organizacemi
  - Jestliže se týkají uspokojování veřejných potřeb

Typové obchody

- Tzv. „absolutní obchody“?
- Závazkové vztahy upravené především ObchZ
- ObčZ se použije v neupravených otázkách
- Patří sem
  - Vztahy z obchodních smluv
  - Závazkové vztahy v právu obchodních společností
  - Vztahy z protisoutěžních deliktů

Kombinované obchody

- Typové občanskoprávní vztahy?
- Smluvní typ je upraven jen v ObčZ
- Strany splňují podmínky pro relativní obchody
- Použije se obecná část z ObchZ

Kombinované obchody

Patří sem:

- Smlouvy o převodu nemovitostí
    Výjimky – převod podniku, vklady do obchodních společností
- Nájemní smlouvy
    Výjimky – podnikatelský nájem dopravního prostředku
- Smlouvy o sdružení (konsorciu) podle § 829 ObčZ

Fakultativní obchody

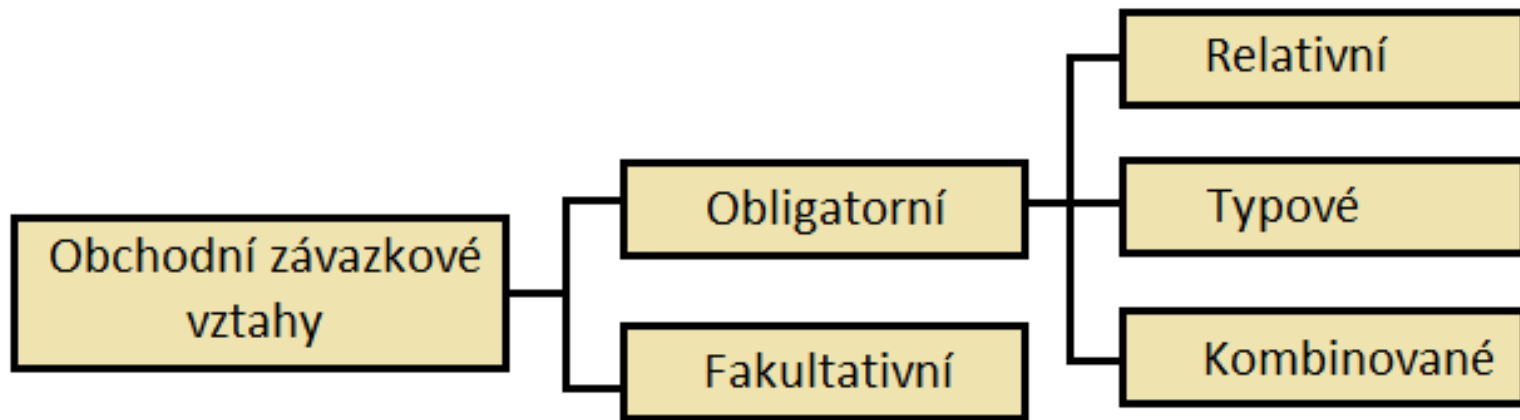
- Nejsou typovými ani relativními obchody
- Normálně by podléhaly občanskoprávnímu režimu
- Strany sjednaly režim obchodního zákoníku § 262 odst. 1
  - Písemná forma povinná
  - Nesmí se zhoršit postavení nepodnikatelské smluvní strany (dokonce se ke zhoršení nesmí ani „směřovat“) – obtížně splnitelné
  - Korekce ochranou spotřebitele

Absolutní občanskoprávní vztahy

- Absolutní neobchody?
- Vyloučeny z úpravy obchodního zákoníku

Pojistné smlouvy - § 267 odst. 7 ObchZ

Schéma dělení obchodních závazkových vztahů

Úprava obchodních závazků v NOZ

Dekodifikace obchodního práva

Zaniká dvojkolejnost závazkového práva

Závazky upravuje NOZ – včetně těch se silnou obchodněprávní povahou (např. tiché společenství)

Struktura úpravy – obecná část v NOZ, smluvní typ v NOZ

Obecná část závazkového práva

- Vznik závazků
- Změna závazků
- Zánik závazků
- Zajištění závazků § 300-323 ObchZ
- Společné závazky
- Odpovědnost za škodu - § 373 – 386 ObchZ
- Odpovědnost za prodlení - § 365 – 372a ObchZ
- Promlčení závazků - § 387-408 ObchZ

Vznik závazků

§ 1721 a násl. NOZ

- a) ze smluv – pojmenovaných x nepojmenovaných
- b) z jiných právních úkonů - např. ručení
- c) ze zákona - např. daňová povinnost
- d) z jiných právních skutečností
  - způsobením škody
  - bezdůvodným obohacím
  - porušením smlouvy prodlením či vadností plnění
  - rozhodnutím státního orgánu – např. o zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví soudem

Změna závazků

§ 1879 a násl. NOZ

- Kumulativní novace
- Prodlení
- Změny v subjektech
  - Postoupení pohledávky
  - Převzetí dluhu
  - Přistoupení k dluhu
  - Poukázka

Zánik závazků

§ 1908 a násl. NOZ

- Splněním – § 324-343 ObchZ
- Složením do úřední úschovy
- Privatizní novace
- Dohoda o narovnání
- Dohoda o zrušení
- Nemožnost plnění – právní, faktická
- Započtení pohledávek § 358 – 364 ObchZ
- Výpověď
- Neuplatnění práva – prekluze
- Splynutí

Zajištění závazků § 300-323

- Smluvní pokuta
- Ručení
- Bankovní záruka
- Uznání závazku
- Ostatní druhy zajištění – občanský zákoník
  - Zástavní právo, zajišťovací převod práva, dohoda o srážkách ze mzdy, jistota

NOZ § 2018 a násl.

- rozlišuje zajištění a utvrzení závazků (smluvní pokuta + uznání dluhu)

Prodlení dlužníka - § 365 a násl.

- Dlužník nesplnil svou povinnost
  - Řádně – plnění má vady
  - Včas – plnění je pozdě
- Důsledky
  - Odpovědnost za škodu
  - Úrok z prodlení – viz občanské právo 2T repo+7%
  - Možnost odstoupení – jen pokud to stanoví smlouva nebo zákon

Prodlení věřitele - § 370 a násl.

- Neposkytl potřebnou součinnost nebo nepřevzme plnění
- Vylučuje prodlení věřitele
- Možnost náhrady škody

Odpovědnost za škodu

- Objektivní odpovědnostní princip
  - Kdo poruší povinnost, je povinen nahradit škodu, která tím vznikla, ledaže jsou dány okolnosti vylučující odpovědnost - § 373
- Okolnosti vylučující odpovědnost
  - Překážky nezávislé na vůli
  - Které brání ve splnění
  - Které nebylo možno rozumně odvrátit nebo předvídat

Odpovědnost za škodu

- § 373 a násl. ObchZ
- Použije se na porušení zákonné i smluvní povinnosti
- Pozor na speciální skutkové podstaty v OZ (např. škoda způsobená provozní činností)
- Způsob náhrady – v penězích, výjimečně uvedením v předešlý stav
- Rozsah náhrady
  - Skutečná škoda x ušlý zisk
  - Předvídatelnost škody

Promlčení

§ 609 a násl. NOZ

- Dispozitivnost
- Základní lhůta 3 roky

- § 387 a násl. ObchZ
- Promlčení (zaniká nárok) x Prekluze (zaniká právo)
- Délka promlčecí lhůty
  - ObchZ 4 roky (výjimky – např. škoda na dopravované věci)
  - OZ 3 roky (výjimky – např. nemovitosti)
- Počátek a běh promlčecích lhůt
  - Počátek – zpravidla dnem kdy mohlo být právo poprvé vykonáno
  - Stavení x přetržení

Společné závazky

§ 1868 a násl. NOZ

- Jednostranné x Dvoustranné x Vícestranné
- Jednoduché x Společné
(jedna strana = jeden subjekt) (více subjektů na jedné straně)

Společné = Dílčí x Solidární

- § 294 ObchZ – zásadně dílčí rovným dílem, solidarita musí být výslovně určena nebo vyplývat z podstaty
- Solidarita pasivní (dlužnická) x aktivní (věřitelská)

Uzavírání obchodně-právních smluv

- Obchodněprávní kontraktace
- Forma – bezformálnost, elektronická kontraktace, písemná forma...
  - Sjednaná písemná forma + forma pro změny a zánik
- Obchodní podmínky
- Výklad obchodně-právních smluv